

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of סנהדרין דף ה. Some of the topics we will learn about include.

The Halachah of

ואם היה מומחה לרבים

דן אפילו יחידי

An expert judge can take on a monetary case single handedly, and three judges are not required.

דלא נקיט רשותא and דנקיט רשותא

דנקיט רשותא

אם טעה לא ישלם

If the מומחה did obtain permission to Pasken from the ריש and he issued an erroneous decision, the decision stands and he is not required to reimburse the innocent party. However

דלא נקיט רשותא

If the מומחה did not obtain permission from the ריש and he issued an erroneous decision it depends:

אם קיבלו עליהו

לא ישלם

If the two parties agreed to accept the מומחה's decision unconditionally regardless of whether it was accurate or not, the decision stands and he is not required to reimburse the innocent party.

אם לא קיבלו עליהו

ישלם

If the two parties did not agree so, the decision stands, but the מומחה is required to reimburse the innocent party.

B The Gemara elaborates on

דנקיט רשותא

The type of permission a מומחה must obtain in order to become exempt from reimbursement, which depends on whether he received רשות in Bavel or in Eretz Yisroel.

The 3 features of רשות

1.

יורה יורה

He can Pasken cases that pertain to איסור והיתר, whether something is forbidden or permissible.

2.

ידין ידין

He can judge monetary cases.

3.

יתיר בכורות יתיר

He can rule that a firstborn בהמה is permissible to be slaughtered outside the Bais Hamikdash based on its blemish.

The חכמים initiated that one requires רשות to Pasken איסור because of a certain incident.

רשותא לפלגא

דמהני

A Rebbe can give his student a partial רשות, such as only יורה יורה but not ידין ידין or vice versa.

רשותא על תנאי

מהני

A Rebbe can give his student only a temporary רשות such as only for one year.

A

ואם היה מומחה לרבים
דן אפילו יחידי

דנקיט רשותא
אם טעה לא ישלם

דלא נקיט רשותא

אם קיבלו עליהו
לא ישלם

אם לא קיבלו עליהו
ישלם

B

דנקיט רשותא

יורה יורה ידין ידין

יתיר בכורות יתיר

רשותא לפלגא
דמהני

רשותא על תנאי
מהני

1 So let's review ...

The Gemara cites a Braisa

תנו רבנן
דיני ממונות בשלשה

Monetary cases require three judges.

ואם היה מומחה לרבים
דן אפילו יחידי

However, an expert judge can judge a monetary case single handedly, because as Rashi explains the Braisa holds like אמר רב אחא בריה דרב איקא in ג דף who says

הודאות והלואות

מדאורייתא חד נמי כשר

מאורייתא for a general monetary case, such as a loan, even one judge is sufficient, because the Pasuk states

בצדק תשפוט עמיתך

The word תשפוט is singular and implies even one judge.

However, the חכמים initiated that three judges are required משום יושבי קרנות

Because of a concern that they will choose one judge who is not knowledgeable in monetary laws and he will decide erroneously,

Therefore regarding a מומחה, the חכמים did not require three judges, and even one judge is sufficient.

1

תנו רבנן

דיני ממונות בשלשה

Monetary cases require three judges.

ואם היה מומחה לרבים

דן אפילו יחידי

However, an expert judge can judge a monetary case single handedly,

because as Rashi explains

the Braisa holds like אמר רב אחא בריה דרב איקא who says

הודאות והלואות

מדאורייתא חד נמי כשר

מאורייתא for a general monetary case, such as a loan, even one judge is sufficient, because the Pasuk states

בצדק תשפוט עמיתך

The word תשפוט is singular - even one judge.

However, the חכמים initiated that three judges are required

משום יושבי קרנות

Because of a concern that they will choose one judge who is not knowledgeable in monetary laws and he will decide erroneously,

Therefore regarding a מומחה, the חכמים did not require three judges, and even one judge is sufficient.

2

explained רב נחמן

כגון אנא דן דיני ממונות ביחידי

A person like myself is considered a מומחה who can judge monetary cases single handedly; and as the Gemara explains

כגון רב נחמן meant to say

A person who studied all the Halachos from his Rebbe, and he is also able to apply his own reasoning;

The Gemara explains

אע"ג דלא נקיט רשותא

דיניה דינא

Even if the מומחה did not obtain permission to Pasken from the ריש גלותא, his decision is valid.

However, there is a distinction between דנקיט רשותא and דלא נקיט רשותא as follows:

דנקיט רשותא

אם טעה לא ישלם

If the מומחה did obtain permission and he issued an erroneous decision, the decision stands and he is not required to reimburse the innocent party. However,

דלא נקיט רשותא

If the מומחה did not obtain permission and he issued an erroneous decision, it depends:

אם קיבלו עלייהו

לא ישלם

If the two parties agreed to accept the מומחה's decision unconditionally, regardless of whether it was accurate or not, the decision stands and he is not required to reimburse the innocent party.

אם לא קיבלו עלייהו

ישלם

If the two parties did not agree, the decision stands, but he is required to reimburse the innocent party.

=====

2

explained רב נחמן

כגון אנא דן דיני ממונות ביחידי

A person like myself is considered a מומחה who can judge monetary cases single handedly;

The Gemara explains, נחמן רב meant to say

כגון אנא דגמירנא וסבירנא

A person who studied all the Halachos from his Rebbe, and he is also able to apply his own reasoning;

אע"ג דלא נקיט רשותא
דיניה דינא

Even if the מומחה did not obtain permission to Pasken from the ריש גלותא, his decision is valid.

However,

There is a distinction between דנקיט רשותא and דלא נקיט רשותא as follows:

דנקיט רשותא
אם טעה לא ישלם

If the מומחה did obtain permission and he issued an erroneous decision, the decision stands and he is not required to reimburse the innocent party.

However,

דלא נקיט רשותא

If the מומחה did not obtain permission and he issued an erroneous decision, it depends:

אם לא קיבלו עלייהו
ישלם

If the two parties did not agree, the decision stands, but he is required to reimburse the innocent party.

אם קיבלו עלייהו
לא ישלם

If the two parties agreed to accept the מומחה's decision unconditionally, regardless of whether it was accurate or not, the decision stands and he is not required to reimburse the innocent party.

3 The Gemara now elaborates on דנקיט רשותא
The type of permission a מומחה must obtain in order to become exempt from reimbursement.

פשיטא מהכא להכא
ומהתם להתם
מהני
If the מומחה received permission from the ריש גלותא in Bavel, he can judge cases in all of Bavel, and if the מומחה received permission from the נשיא in Eretz Yisroel, he can judge cases in all of Eretz Yisroel.

ומהכא להתם
מהני
And a מומחה who received permission from the ריש גלותא in Bavel, can also judge cases in ארץ ישראל, because דהכא שבט והתם מחוקק
Regarding דיני ממונות the ריש גלותא in Bavel has more authority than the נשיא in Eretz Yisroel, because שרודין את ישראל בשבט
The Persian government gave them complete authority.

However, the Gemara inquires מהתם להכא מאי
A מומחה who received permission from the נשיא in Eretz Yisroel, can he also decide cases in Bavel?

The Gemara concludes מהתם להכא לא מהני
A מומחה, who received permission from then נשיא in Eretz Yisroel, cannot judge cases in Bavel, because the נשיא has less authority. However, לעיירות העומדים על הגבולין מהני
He can judge cases in the border cities that are associated with Eretz Yisroel.
=====

3

דנקיט רשותא
The type of permission a מומחה must obtain in order to become exempt from reimbursement.

**פשיטא מהכא להכא
ומהתם להתם
מהני**

If the מומחה received permission from the ריש גלותא in Bavel, he can judge cases in all of Bavel,

If the מומחה received permission from the נשיא in Eretz Yisroel, he can judge cases in all of Eretz Yisroel.

מהתם להכא מאי
A מומחה who received permission from the נשיא in Eretz Yisroel, can he also decide cases in Bavel

מהכא להתם מהני
*And a מומחה received permission from the ריש גלותא in Bavel, he can also judge cases in ארץ ישראל, because דהכא שבט והתם מחוקק
Regarding דיני ממונות the ריש גלותא in Bavel has more authority than the נשיא in Eretz Yisroel, because שרודין את ישראל בשבט
The Persian government gave them complete authority.*

מהתם להכא לא מהני
A מומחה in Eretz Yisroel, cannot judge cases in Bavel, because the נשיא has less authority.

לעיירות העומדים על הגבולין מהני
He can judge cases in border cities that are associated with Eretz Yisroel.

4 The Gemara mentions an incident in which רבי, the נשיא in Eretz Yisroel, gave permission to רבה בר חנה, who was enroute to Bavel, as follows:

1.

יורה יורה

He can rule in cases of איסור והיתר, whether something is forbidden or permissible.

2.

דין ידין

He can judge monetary cases.

3.

יתיר בכורות

He can rule on a firstborn בהמה to permit it to be slaughtered outside the Bais Hamikdash based on a permanent blemish.

רבי however gave רב permission only for

יורה יורה

And

דין ידין

But not for

יתיר בכורות

And the Gemara offers two explanations:

1.

Either

לחלק לו כבוד לרבה בר חנה

רבי gave him the exclusive rights for יתיר בכורות, because he wanted the בני בבל to show him respect. And, רבי knew that the בני בבל would give respect to רב even without this privilege.

2.

OR because

דרב בקיע במומי טפי

ושרי מומי דלא ידעי אינשי

ואמרי כי האי גוונא שרא רב

ואתו למשרי מום עובר

רב was an expert in identifying a permanent blemish, and he would permit even those מומין that others consider a מום, a temporary blemish, and as a result others might come to permit a מום עובר. Therefore, רבי did not give רב permission for יתיר בכורות.

=====

4 רבי - the נשיא in Eretz Yisroel, gave permission to רבה בר חנה, who was enroute to Bavel, as follows:

3

יתיר בכורות

He can rule on a firstborn בהמה if it may be slaughtered outside the Bais Hamikdash based on a permanent blemish.

2

דין ידין

He can judge monetary cases.

1

יורה יורה

He can rule cases of איסור והיתר, whether something is forbidden or permissible.

?

רבי however gave רב permission only for ...

~~3~~

~~יתיר בכורות~~

1

דין ידין

יורה יורה

And the Gemara offers two explanations:

1

לחלק לו כבוד לרבה בר חנה

Because he wanted the בני בבל to show him respect. And, רבי knew that the בני בבל would give respect to רב even without this privilege.

2

דרב בקיע במומי טפי

ושרי מומי דלא ידעי אינשי

ואמרי כי האי גוונא שרא רב

ואתו למשרי מום עובר

רב was an expert in identifying a permanent blemish, and would permit even those מומין others consider a מום עובר. As a result others might come to permit a מום עובר.

Therefore, רבי did not give רב permission for יתיר בכורות.

5 The Gemara asks regarding

יורה יורה

אי גמיר

רשותא למה לי למישקל

If רבה בר חנה was proficient in the Halachos, why did he require permission from the נשיא to pasken Shailos of איסור והיתר?

The Gemara explains

משום מעשה שהיה

The חכמים initiated that one requires רשות for יורה יורה as a result of the following incident:

דתניא פעם אחת הלך רבי למקום אחד

וראה בני אדם שמגבלין עיסותיהם בטומאה

רבי once went to a certain place and observed people kneading dough while they were טמא.

רבי asked them

מפני מה אתם מגבלין עיסותיכם בטומאה

They responded

תלמיד אחד בא לכאן והורה לנו

מי בצעים אין מכשירין

We kneaded our dough with water from marshland, and there was a scholar who once ruled that such water does not accomplish הכשר, it does not make it susceptible to טומאה, and therefore the dough cannot become טמא.

5

יורה יורה

?

אי גמיר

רשותא למה לי למישקל

If רבה בר חנה was proficient in the Halachos, why did he require permission from the נשיא to pasken Shailos of איסור והיתר?

משום מעשה שהיה

The חכמים initiated that one requires רשות for יורה יורה as a result of the following incident:

דתניא

פעם אחת הלך רבי למקום אחד וראה בני אדם שמגבלין עיסותיהם בטומאה

רבי once went to a certain place and observed people kneading dough while they were טמא.

מי asked them

מפני מה אתם מגבלין עיסותיכם בטומאה

They responded

תלמיד אחד בא לכאן והורה לנו מי בצעים אין מכשירין

We kneaded our dough with water from marshland, and there was a scholar who once ruled that such water is not מכשר - it does not make it susceptible to טומאה, and therefore the dough cannot become טמא.

6 As the Gemara explains, they made two mistakes
 1.
 הוא מי ביצים דרש להו
 ואינהו סבור מי בצעים קאמר
 The scholar ruled that that מי ביצים, a liquefied egg does not achieve הכשר, but he spoke unclearly and they thought that he referred to the similar sounding מי בצעים.

2.
 And they also assumed that מי בצעים does not achieve הכשר from a Mishnah in פרה
 מי קרמיון ומי פיגה פסולין
 מפני שהן מי בצעים
 Water from marshland cannot be used for מי חטאת of the פרה אדומה

They assumed
 מדלגבי חטאת פסילי
 אכשורי נמי לא מכשרי
 It's disqualified for the מי חטאת, apparently, because it's not considered water; if so, it cannot accomplish הכשר either.

But they were mistaken, because
 התם לענין חטאת
 בעינן מים חיים
 It's only disqualified for the מי חטאת, because it's not considered spring water.
 However,
 הכא אכשורי
 כל דהו מכשרי
 Regarding הכשר, any water can accomplish הכשר.

As a result of this incident
 תנא באותה שעה גזרו
 תלמיד אל יורה אלא אם כן נוטל רשות מרבו
 The חכמים initiated that a scholar may not pasken Shailos of איסור והיתר unless he receives permission from his Rebbe, as Rashi explains
 וכי יהיב ליה רבו רשותא מידק דייק ביה
 שיהא לשונו פתוח ולא יטעו השומעין
 The Rebbe will ensure that his student speaks clearly so that others will not misunderstand his words.
 =====

6 They made two mistakes

2
 They also assumed that מי בצעים does not achieve הכשר from a Mishnah in פרה
 מי קרמיון ומי פיגה פסולין
 מפני שהן מי בצעים
 Water from marshland cannot be used for מי חטאת of the פרה אדומה

1
 הוא מי ביצים דרש להו ואינהו סבור מי בצעים קאמר
 The scholar ruled that that מי ביצים, a liquefied egg does not achieve הכשר, but he spoke unclearly and they thought that he referred to the similar sounding מי בצעים.

They assumed...
 מדלגבי חטאת פסילי
 אכשורי נמי לא מכשרי
 It's disqualified for the מי חטאת, apparently, because it's not considered water; if so, it cannot accomplish הכשר either.

They were mistaken, התם לענין חטאת בעינן מים חיים
 However, הכא אכשורי כל דהו מכשרי
 It's only disqualified for the מי חטאת, because it's not considered spring water.
 Regarding הכשר, any water can accomplish הכשר.

תנא באותה שעה גזרו תלמיד אל יורה אלא אם כן נוטל רשות מרבו
 The חכמים initiated that a scholar may not pasken Shailos of איסור והיתר unless he receives permission from his Rebbe, as Rashi explains
 וכי יהיב ליה רבו רשותא מידק דייק ביה שיהא לשונו פתוח ולא יטעו השומעין
 The Rebbe will ensure that his student speaks clearly so that others will not misunderstand his words.

7 The Gemara continues:

פשיטא רשותא לפלגא

הא קאמר דמהני

A Rebbe can give his student a partial רשות, such as only יורה יורה but not ידין ידין or vice versa.

And the Gemara brings proof that

רשותא על תנאי מהני

A Rebbe can give his student only a temporary רשות such as for only one year, as רב שמן רבי יוחנן told

הרי אתה ברשותינו

עד שתבא אצלנו

You have my permission to Pasken until you return to me.

7

**פשיטא רשותא לפלגא
הא קאמר דמהני**

*A Rebbe can give his student a partial רשות,
such as only יורה יורה but not ידין ידין or vice versa.*

And the Gemara brings proof that

רשותא על תנאי מהני

*A Rebbe can give his student only a temporary רשות
such as for only one year,
as רב שמן רבי יוחנן told*

הרי אתה ברשותינו

עד שתבא אצלנו

*You have my permission to Pasken
until you return to me.*